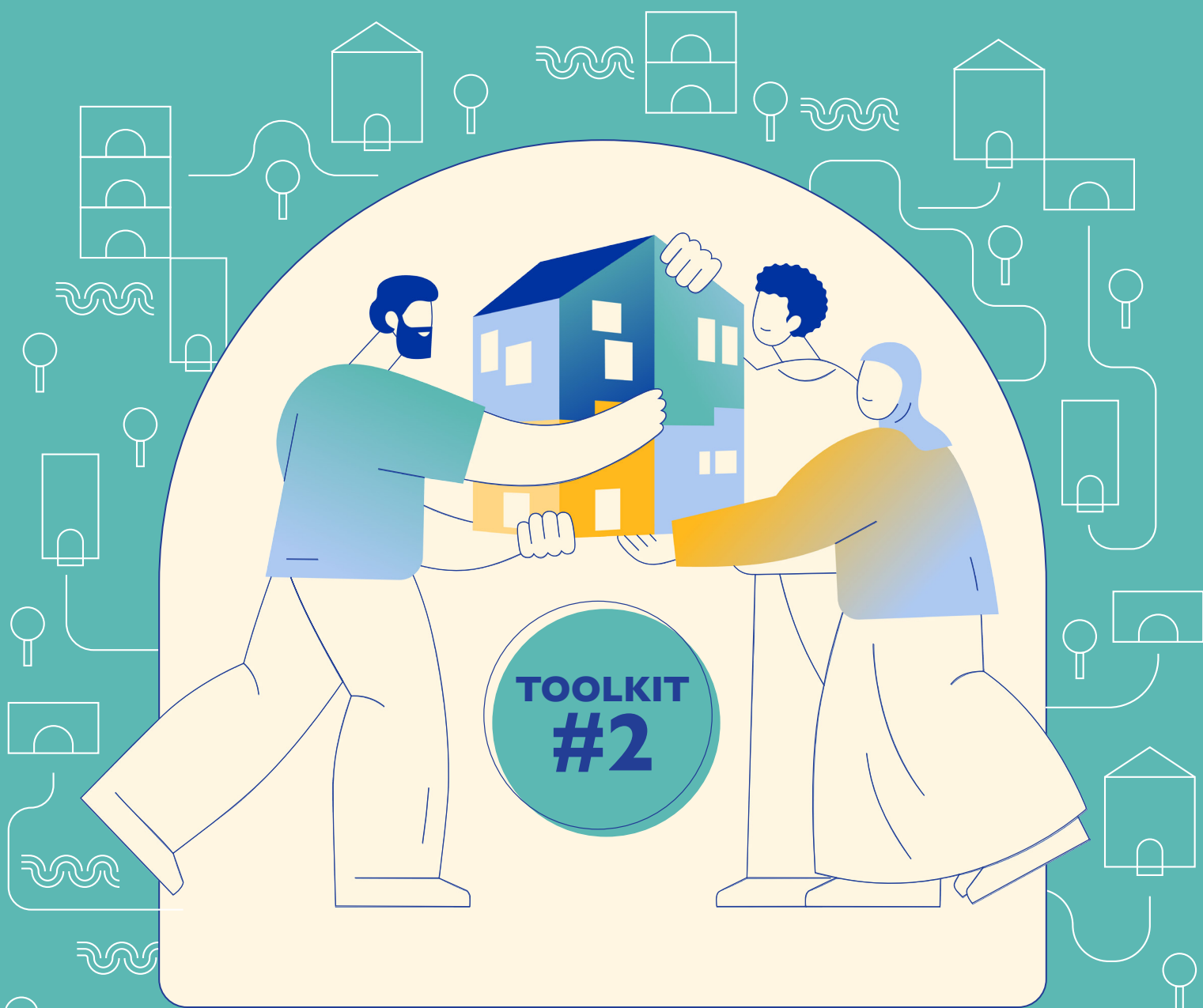

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

voor mensen met het vluchtelingenstatuut - asielzoekers
gedwongen migranten om hun zoektocht naar huisvesting te ondersteunen

De meningen in deze publicatie zijn die van de auteurs en weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs de standpunten van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). De gebruikte benamingen en de presentatie van het materiaal in de publicatie impliceren niet dat IOM een mening heeft over de wettelijke status van een land, gebied, stad of regio, of de autoriteiten daarvan, of de afbakening van grenzen. IOM hecht belang aan het principe dat humane en ordelijke migratie voordelig is voor zowel migranten als de samenleving. Als intergouvernementele organisatie werkt IOM samen met haar partners binnen de internationale gemeenschap om ondersteuning te bieden bij de operationele uitdagingen van migratie, het begrip van migratievraagstukken te bevorderen, sociale en economische ontwikkeling via migratie aan te moedigen, en de menselijke waardigheid en het welzijn van migranten te waarborgen.

Deze publicatie werd gefinancierd door de Europese Unie via het Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie 2021-2027, onder de voorwaarden van het RISE-project (Reinforcing Integration through Sponsorship Enhancement). De inhoud is uitsluitend de verantwoordelijkheid van de auteur en weerspiegelt niet noodzakelijkerwijs de standpunten van de Europese Unie.

Uitgever:

Internationale Organisatie voor Migratie

A. Jakšto st. 12

01105 Vilnius

Litouwen

E-mail: iomvilnius@iom.int

Website: <https://lithuania.iom.int/>

Deze publicatie is uitgegeven zonder formele redactie van IOM.

Deze publicatie is uitgegeven zonder goedkeuring van de Publicatie-eenheid van iOm (PUB) voor naleving van de merk- en stijlnormen van iOm.

Deze publicatie is uitgegeven zonder goedkeuring van de IOM Research Unit (RES).

Vereist citaat: Carbone, V., Portelli, S., and Pezzulli, F. - Roma Tre University, Department of Education Science (2025). It takes a community to build a home: Reinforcing integration through sponsorship enhancement - Four Toolkits for collective action. Internationale Organisatie voor Migratie (IOM), Vilnius.

© IOM 2025

Sommige rechten voorbehouden. Dit werk is beschikbaar gesteld onder de [Creative Commons Naamsvermelding- NietCommercieel- GeenAfgeleideWerken 3.0 IGO-licentie](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/) (CC BY-NC-ND 3.0 IGO).*

Raadpleeg de [Copyright en Gebruiksvoorwaarden](#) voor meer informatie.

Deze publicatie mag niet gebruikt, gepubliceerd of verspreid worden voor doeleinden die voornamelijk bedoeld zijn voor of gericht zijn op commercieel voordeel of financiële compensatie, met uitzondering van educatieve doeleinden, bijvoorbeeld voor opname in lesmateriaal.

Toestemmingen: Verzoeken voor commercieel gebruik of verdere rechten en licenties moeten worden ingediend bij publications@iom.int.

*<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/igo/legalcode>

INHOUDSTAFEL

1. EEN THUIS CREËREN IN EEN NIEUW LAND

- 1.1. HET BELANG VAN HUISVESTING
- 1.2. HIATEN IN DE NATIONALE IMPLEMENTATIE INTERNATIONAAL RECHT
- 1.3. WAAROM IS HET ZO MOEILIK OM EEN HUIS TE VINDEN IN EUROPA?
- 1.5. INTEGRATIE IN DE CONTEXT VAN DE EU
- 1.6. FOCUS OP BELGIË, ITALIË EN LITOUWEN

2. HOW TO'S:

- 2.1. WAT ZIJN DE BESTAANDE WOONMODELLEN IN HET LAND
WAAR JE GAAT WONEN?
- 2.2. HOE VRAAG JE EEN SOCIALE WONING AAN? (CONTEXTSPECIFIEK)
- 2.3. HOE KRIJG JE TOEGANG TOT DE PRIVATE WONINGMARKT?
- 2.4. RICHTLIJNEN VOOR VEILIGE EN DEGELIJKE HUISVESTING
- 2.5. HOE VERLAAT JE INSTITUTIONELE VOORZIENINGEN?
- 2.6. HOE MELD JE RACISME, DISCRIMINATIE OF INTIMIDATIE?

3. HOE KRIJG JE TOEGANG TOT COMMUNITY SPONSORSHIP?

- 3.1. WAT IS COMMUNITY SPONSORSHIP?
- 3.2. DE ROL VAN DE GEMEENSCHAP EN GOEDE STRATEGIEËN VOOR COMMUNITY SPONSORSHIP
- 3.3. HOE WERKT COMMUNITY SPONSORSHIP?
- 3.4. OMGAAN MET VERWACHTINGEN VAN SPONSORS: TIPS VOOR COMMUNICATIE EN SAMENWERKING
- 3.5. FEEDBACKMECHANISMEN EN INDICATOREN VAN EEN SUCCESVOLLE MATCH,
- 3.6. TIJDLIJN COMMUNITY SPONSORSHIP
- 3.7. TOEGANG TOT RECHTEN EN DIENSTEN ONDERSTEUNEN: TAALOPLEIDING, SOCIOCULTURELE ONDERSTEUNING, ONDERWIJS, WERKGELEGENHEID, GEZONDHEIDSZORG
- 3.8. BOUWEN AAN AUTONOMIE EN EMANCIPATIE
- 3.9. GEZINSHERENIGING EN HUMANITAIRE CORRIDORS
- 3.10. WEDERKERIGHEID: OP EEN DAG KUN JE OOK JIJ SPONSOR WORDEN

1

EEN THUIS CREËREN IN EEN NIEUW LAND

Op het vliegveld werden we door onze onthaalgroep begroet met bloemen en een 'Welcome' spandoek. Dat had ik helemaal niet verwacht. Het maakte me erg emotioneel omdat we niemand kenden in België.

A., oorspronkelijk uit Syrië, hervestigd in België vanuit Libanon

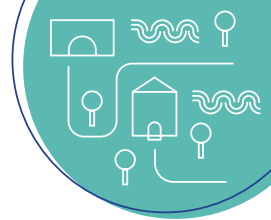
1.1. HET BELANG VAN HUISVESTING

Degelijke huisvesting is een basisvoorwaarde voor succesvolle integratie. Een stabiele en veilige woning vormt de basis voor een actieve deelname aan de samenleving en stelt mensen in staat om deel te nemen aan het sociale, economische en politieke leven. Zonder goede huisvesting worden mensen uitgesloten en gemarginaliseerd, wat hun vermogen om volledig te integreren in de samenleving belemmert.

Hoewel huisvesting een fundamenteel mensenrecht is, blijft het voor velen een grote uitdaging om gepaste huisvesting te vinden, waarvoor aanzienlijke inspanningen en ondersteuning nodig zijn. Uit gegevens van Eurostat blijkt dat de huurprijzen in de Europese Unie (EU) tussen 2010 en 2019 met 19% zijn gestegen, terwijl de huurprijzen met 13% zijn gestegen, waardoor huisvesting steeds minder betaalbaar wordt. Deze financiële last is vooral zwaar voor nieuwkomers: 25% van hen heeft moeite om de woonkosten te betalen, tegenover 9% van de nationale burgers¹. Het tekort aan betaalbare huisvesting vergroot de sociale ongelijkheid en leidt tot overbevolkte woonomstandigheden, met een verhoogd risico op uitzetting en dakloosheid. Het inspelen op de woon nood is daarom cruciaal om sociale cohesie te versterken en iedereen de kans te geven succesvol te integreren in een nieuwe gemeenschap.

Stabiele huisvesting is nauw verbonden met andere aspecten van het leven, zoals toegang tot onderwijs, gezondheidszorg en werkgelegenheid. Zorgen voor toegang tot gepaste huisvesting is essentieel voor het bevorderen van inclusieve en samenhangende gemeenschappen, omdat het het algemene welzijn en de integratie van individuen in de samenleving ondersteunt.

Deze toolkit is bedoeld voor personen die Community Sponsorship-steun ontvangen en richt zich op de cruciale nood aan huisvesting. Hoewel internationale regels en normen erkennen dat migranten hetzelfde recht op huisvesting hebben als autochtone burgers, vormen factoren zoals de woonmarkt, overheidsbeleid en economische omstandigheden vaak aanzienlijke barrières voor gelijke toegang tot huisvesting. Niet alleen migranten, maar ook veel autochtone inwoners in de hele EU kampen met deze uitdagingen. Deze toolkit wil deze uitdagingen onderzoeken, praktische middelen aanreiken om huisvesting te vinden en Community Sponsorship introduceren als een alternatieve manier om toegang te krijgen tot huisvesting.

FACTS

VERDRAGEN EN CONVENTIES DIE HET RECHT OP HUISVESTING BESCHERMEN

1948 Verklaring van de rechten van de mens, art. 25 c.1: “Een ieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is om de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin te vrijwaren, waaronder voeding, kleding, huisvesting en toegang tot medische zorg en noodzakelijke sociale diensten, alsmede het recht op voorziening in geval van werkloosheid, ziekte, invaliditeit, weduwschap, ouderdom of een ander gemis aan bestaansmiddelen, ontstaan ten gevolge van omstandigheden onafhankelijk van zijn wil”.

Verdrag van Genève van 1951 betreffende de status van vluchtelingen, art. 21: “Wat de huisvesting betreft, zullen de Verdragsluitende Staten, voor zover deze bij wetten of verordeningen is geregeld of aan het toezicht van de overheid is onderworpen, aan de regelmatig op hun grondgebied verblijvende vluchtelingen een zo gunstig mogelijke behandeling toekennen, die in elk geval niet ongunstiger mag zijn dan die welke in het algemeen aan vreemdelingen in dezelfde omstandigheden wordt toegekend”.

Verdrag betreffende arbeidsmigratie uit 1952 van de Internationale Arbeidsorganisatie, art. 6 c. 1: “1. Elk Lid waarvoor dit Verdrag van kracht is, verbindt zich, zonder discriminatie op grond van nationaliteit, ras, godsdienst of geslacht, op wettig op zijn grondgebied verblijvende immigranten een behandeling toe te passen die niet minder gunstig is dan die welke het op zijn eigen onderdanen toepast met betrekking tot de volgende aangelegenheden: ... (iii) huisvesting”.

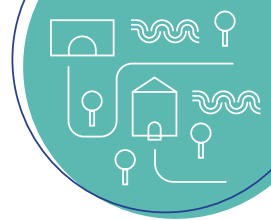
Verdrag van 1965 inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie, art.5 (e)(iii): “De staten die partij zijn verplichten zich rassendiscriminatie in al haar vormen te verbieden en uit te bannen en het recht van een ieder, zonder onderscheid naar ras, huidskleur of nationale of etnische afstamming, op gelijkheid voor de wet te waarborgen, met name in het genot van de volgende rechten: ... Het recht op huisvesting”.

Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten van 1966, Art.11 (1): “De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op een toereikende levensstandaard voor zichzelf en zijn gezin, waaronder begrepen toereikende voeding, kleding en huisvesting, en op de voortdurende verbetering van de

1. EEN THUIS CREËREN IN EEN NIEUW LAND

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

levensomstandigheden.

Verdrag inzake de rechten van het kind van 1989, art.27 c.3: “3. De Staten die Partij zijn nemen, in overeenstemming met de nationale omstandigheden en binnen hun mogelijkheden, passende maatregelen om de ouders en anderen die verantwoordelijk zijn voor het kind bij te staan bij de uitoefening van dit recht en bieden in geval van nood materiële hulp en ondersteuningsprogramma's, in het bijzonder met betrekking tot voeding, kleding en huisvesting”.

Internationaal Verdrag inzake de bescherming van de rechten van migrerende werknemers en hun gezinsleden 1990, art.43 c.1(d): “1. Migrerende werknemers genieten gelijkheid van behandeling met onderdanen van de staat van tewerkstelling met betrekking tot: ... Toegang tot huisvesting, met inbegrip van sociale huisvestingsprogramma's, en bescherming tegen uitbuiting met betrekking tot huurprijzen”.

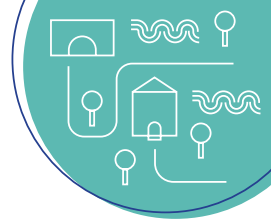
Europees Sociaal Handvest 1996 (herzien), art. 31: “Teneinde de daadwerkelijke uitoefening van het recht op huisvesting te waarborgen, verbinden de partijen zich ertoe maatregelen te nemen die erop gericht zijn: 1 om de toegang tot huisvesting van voldoende kwaliteit te bevorderen; 2 om dakloosheid te voorkomen en te verminderen met het oog op de geleidelijke afschaffing ervan; 3 om de prijs van huisvesting toegankelijk te maken voor diegenen die niet over voldoende middelen beschikken.”

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 2002, art.34.3: “Om sociale uitsluiting en armoede te bestrijden erkent en eerbiedigt de Unie het recht op sociale bijstand en op bijstand ten behoeve van huisvesting, teneinde al diegenen die niet over voldoende middelen beschikken een waardig bestaan te verzekeren, onder de door het Gemeenschapsrecht en de nationale wetgevingen en praktijken gestelde voorwaarden”.

Richtlijn 95/EU 2011, art. 32: “De lidstaten zorgen ervoor dat personen die internationale bescherming genieten, onder vergelijkbare voorwaarden als andere onderdanen van derde landen die legaal op hun grondgebied verblijven, toegang hebben tot huisvesting”.

2021-2027 Actieplan van de Europese Commissie voor integratie en inclusie, IV, Huisvesting: “De doelstellingen van het Actieplan voor integratie en inclusie 2021-2027 op het gebied van huisvesting zijn onder andere: migranten en EU-burgers met een migrantenachtergrond hebben toegang tot adequate en betaalbare huisvesting, waaronder sociale huisvesting; EU-landen en lokale en regionale overheden hebben toegang tot een breed scala aan instrumenten en goede praktijken om discriminatie op de woningmarkt te bestrijden; innovatieve huisvestingsoplossingen die inclusie bevorderen en segregatie bestrijden, worden in de

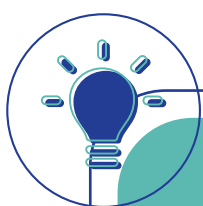

1.2. HIATEN IN DE NATIONALE IMPLEMENTATIE VAN INTERNATIONAAL RECHT

Nationale overheden in de EU moeten deze internationale verdragen en conventies ook daadwerkelijk implementeren om inclusie en de bestrijding van racisme te kunnen ondersteunen. In de praktijk worden bepaalde vereisten van internationale wetgeving echter vaak ondermijnd door de werking van lokale overheden of door lokale wetgeving. Sommige landen hebben diensten die ervoor zorgen dat deze rechten worden gerespecteerd en waar je terecht kunt voor hulp. In landen zonder deze diensten is het mogelijk om schendingen rechtstreeks te melden aan de internationale organisaties die toezicht houden op deze rechten.

Het volledig implementeren van mensenrechten op nationaal niveau blijft een continu proces dat actieve betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld vereist. Door rechten te begrijpen en te erkennen wanneer ze niet worden nageleefd, kan iedereen bijdragen aan een meer democratische en rechtvaardige samenleving in het land van opvang.

TIPS

EEN SCHENDING VAN HET RECHT OP HUISVESTING MELDEN BIJ DE VERENIGDE NATIES

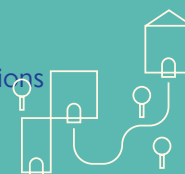
In 1966 werd binnen het Bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten (OHCHR) een specifiek comité opgericht om toe te zien op de binnenlandse toepassing van het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (ICESCR), en in 2015 kreeg het de mogelijkheid om communicatie te ontvangen van elke persoon uit elk land ter wereld die van mening is dat de lokale autoriteiten de in het Verdrag beschreven rechten niet hebben gerespecteerd. Sinds 2021 hebben verschillende kwetsbare mensen die dreigen dakloos te worden in landen als Italië, Portugal en Spanje, zich beroepen op artikel 11 bij het Comité voor Economische, Sociale en Culturele Rechten (CESCR). In meerdere gevallen heeft het Comité uitzettingen opgeschort om het risico op onherstelbare schade te voorkomen. Het sturen van een "individuele mededeling" naar het Comité is heel eenvoudig, er is geen advocaat voor nodig en het is gratis; de mededelingen moeten in het Engels, Frans, Spaans of Russisch zijn. Andere indieners meldden het risico op onherstelbare schade als gevolg van deportatie. Het instrument van individuele communicatie naar het CESCR is zeer flexibel, en het antwoord van het Comité kan zeer snel en effectief zijn.

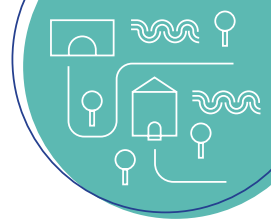
Hoe een individuele mededeling indienen

<https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/individual-communications>

meer info hier:

<https://gi-escr.org/en/cescr/individual-communication-guide>

1.3. WAAROM IS HET ZO MOEILIK OM EEN WONING TE VINDEN IN EUROPA?

Niet alleen gedwongen migranten ondervinden problemen bij het vinden van een woning in de EU. **Veel Europese burgers hebben moeite** om de huur te betalen, een woning te vinden die aan hun behoeften voldoet of het huis van hun ouders te verlaten. De wooncrisis treft de meest kwetsbare bevolkingsgroepen het hardst, waaronder veel nieuwkomers. Het vinden van een huurwoning is vooral moeilijk in grote steden, waar een groot aantal eigendommen wordt gebruikt voor toerisme of investeringsvastgoed, waardoor de prijzen stijgen. Hoewel de huurprijzen in kleinere steden en dorpen vaak betaalbaarder zijn, bieden deze gebieden vaak minder werkgelegenheid, waardoor het voor bewoners moeilijk is om een stabiel bestaan op te bouwen.

Bovendien heerst er in verschillende EU-landen vaak wantrouwen tegenover buitenlanders, migranten en vluchtelingen in het bijzonder, vanwege vooroordelen en de verspreiding van fake news². Dit leidt ertoe dat het vaak moeilijk is om eigenaars te vinden die bereid zijn een woning te verhuren aan nieuwkomers. Tegelijkertijd is de toegang tot sociale huisvesting problematisch: in veel Europese landen is deze schaars, bestaan er lange wachtlijsten en gelden er toelatingscriteria waaraan gedwongen migranten moeilijk kunnen voldoen. Racisme in Europa is een transversaal probleem dat zowel de publieke opinie als de werking van instellingen en ambtenaren kan beïnvloeden. Het herkennen van racisme, inclusief institutionele discriminatie, is van cruciaal belang om gelijke behandeling voor iedereen te verzekeren. Personen die discriminatie ervaren of hiervan getuige zijn, worden aangemoedigd dergelijke incidenten te melden bij de bevoegde diensten.

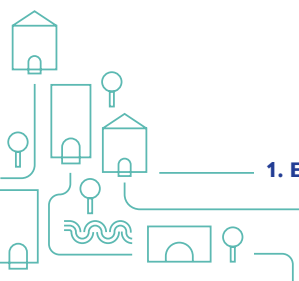

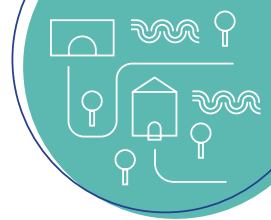
QUIZ

WAT ZIJN DE MEEST KWETSBARE BEVOLKINGSGROEPEN IN DE EU??

Het antwoord kan per land verschillen, maar onder de mensen die meer moeite hebben om een goede woning te vinden in Europa vinden we over het algemeen **jonge werknemers in onzekere tewerkstelling of studenten, alleenstaande vrouwen of moeders**, mensen die **gediscrimineerd worden vanwege hun etniciteit, genderoriëntatie, religieuze of culturele** gehechtheid en natuurlijk **personen met een laag inkomen en werklozen**.

(bron: Inzicht in de meest kwetsbaren in Europa in zes EU-lidstaten: Sociaaleconomische profielen van eindbegunstigden van het FEAD: file:///home/utente/Scaricati/JRC140588_01.pdf)

1.4. INTEGRATIE IN DE CONTEXT VAN DE EU

Iedereen heeft het recht om zijn religie en culturele gewoonten te blijven praktiseren, zijn eigen taal te spreken, zich te kleden zoals die wil en zijn huishouden te runnen zoals die wil. Het begrip “integratie” wordt soms geïnterpreteerd als de verwachting dat migranten hun levensstijl moeten aanpassen aan die van de autochtone bevolking, bijvoorbeeld door bepaalde kleding te vermijden, uitsluitend de lokale taal te spreken, lokale gerechten te eten of contact te hebben met de lokale bevolking. Hoewel het belangrijk is om de taal, normen en gebruiken van het land te leren en open te staan voor culturele interactie, is het minstens zo essentieel te erkennen dat de kracht van een samenleving juist schuilt in haar diversiteit. Een bloeiende samenleving ontstaat waar mensen met verschillende achtergronden en levensstijlen samenleven op basis van gedeelde rechten en plichten. Integratie is zinvol als je het beschouwt als een synoniem voor “inclusie”, het recht om niet uitgesloten te worden van deelname aan de diverse aspecten van het leven in het land van opvang.

1.5 FOCUS OP BELGIË, ITALIË EN LITOUWEN

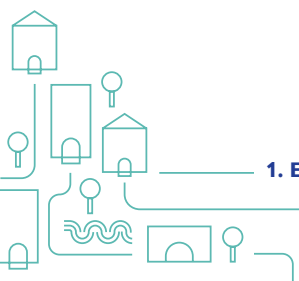
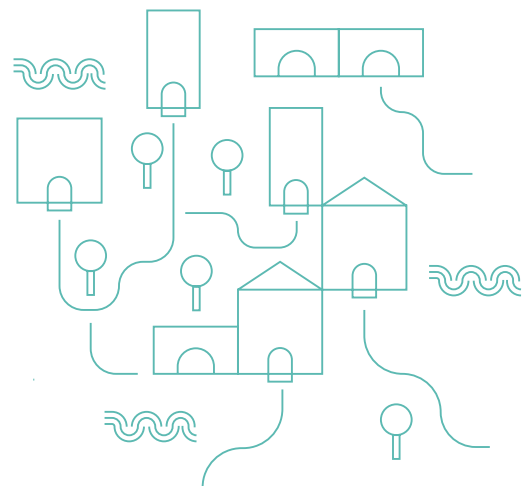
Italië kampt momenteel met een zeer ernstige wooncrisis: de prijzen zijn enorm gestegen, vooral in de grote steden, terwijl de lonen al vele decennia stagneren. Er is een groot verschil tussen het noorden en het zuiden: in zuidelijke regio's (Campanië, Basilicata, Calabrië, Puglia) en op de eilanden (Sicilië, Sardinië) is het gemakkelijker om een betaalbare huur te vinden, vooral in kleine steden; in die gebieden kan het echter heel moeilijk zijn om een baan te vinden en de diensten (ziekenhuizen, onderwijs) voldoen niet altijd aan de normen in vergelijking met andere Europese regio's; in sommige gebieden zijn er zelfs informele tentenkampen waar veel nieuwkomers in erbarmelijke en ongezonde omstandigheden leven. Italië is ook een plek met een zeer vitaal maatschappelijk middenveld: in bijna elke regio zijn er verenigingen die zich inzetten voor de integratie van migranten, waarvan er veel ook helpen bij het vinden van huisvestingsoplossingen³.

België kampt ook met een aanzienlijke wooncrisis als gevolg van de grote vraag, trage bouwvergunningsprocedures en stijgende rentevoeten, waardoor het voor inwoners moeilijk is om een woning te vinden. Sociale huisvesting heeft lange wachtlijsten en onvoldoende aanbod, terwijl de particuliere huurmarkt beperkte betaalbare woningen biedt, vooral in stedelijke en voorstedelijke gebieden. België kampt ook met een ernstige opvangcrisis, waardoor veel asielzoekers sinds oktober 2021 geen huisvesting meer ontvingen, waar ze wettelijk recht op hebben. De nieuwe coalitieregering, die in februari 2025 werd gevormd, is van plan om kleinschalige opvanglocaties af te bouwen en het aantal opvangplaatsen te verminderen, met behoud van bufferplaatsen voor grote noden⁴. Om de wooncrisis aan te pakken, werden verschillende oplossingen voorgesteld. Deze omvatten het vergroten van het aanbod van betaalbare woningen door het stroomlijnen van bouwvergunningsprocessen en het stimuleren van het bouwen van nieuwe woningen. Het regeerakkoord stelt aanzienlijke investeringen in sociale huisvestingsprojecten voor, waaronder het bouwen van nieuwe eenheden en het renoveren van bestaande eenheden voor betere leefomstandigheden en energie-efficiëntie⁵.

Litouwen staat voor grote uitdagingen bij de opvang van vluchtelingen en asielzoekers, vooral sinds 2021. Het land beschikt niet over een specifieke instelling en laat een groot deel van de verantwoordelijkheid over aan ngo's of aan de vluchtelingen zelf. De belangrijkste instelling die tijdelijke huisvesting biedt, is het opvangcentrum voor vluchtelingen (Lithouws Agentschap voor Integratie en Inburgering), dat alleen accommodatie biedt voor maximaal 3-6 maanden. De leefomstandigheden in opvangcentra variëren en in sommige centra ontbreekt het aan basisvoorzieningen⁶. Vluchtelingen kunnen te maken krijgen met overvolle faciliteiten en een gebrek aan financiële steun, wat de kwetsbaarheid vergroot; er zijn ook meldingen van mensenrechtenschendingen, waaronder ontoereikende gezondheidszorg en beperkte toegang tot rechtsbijstand. Veel asielzoekers kiezen ervoor om niet in de opvangcentra te blijven, maar op zoek te gaan naar zelfstandige huisvesting op de officiële huurmarkt, die vrij schaars is, waarbij grotere steden kampen met tekorten aan betaalbare huurwoningen.

1. EEN THUIS CREËREN IN EEN NIEUW LAND

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

2

HOW-TO'S:

2.1. WAT ZIJN DE BESTAANDE WOONMODELLEN IN HET LAND WAAR JE GAAT WONEN?

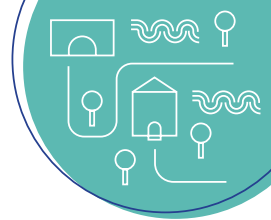
- In de EU bezitten overheidsinstellingen slechts een klein deel van de woningen. Deze worden gebruikt om **sociale woningen** tegen een gecontroleerde prijs aan te bieden aan mensen met specifieke inkomens- en kwetsbaarheidscriteria.
- De overgrote meerderheid van de huisvesting is **privébezit**; de eigenaars ervan kunnen het beschikbaar stellen voor verhuur onder de voorwaarden die zij verkiezen, binnen de bestaande normen die kunnen verschillen tussen de verschillende EU-lidstaten. Deze kunnen worden verkregen door rechtstreeks contact op te nemen met de eigenaar of via bemiddelaars zoals immokantoren of makelaars.
- Andere vormen van toegang tot huisvesting die bemiddeld worden door openbare instellingen zijn de voorzieningen die specifiek bedoeld zijn voor mensen in nood. Deze worden gefinancierd met publieke middelen, ook al worden ze vaak beheerd door privéactoren zoals sociale coöperatieven. Het meest relevant zijn **openbare opvangcentra** voor daklozen en personen met internationale bescherming. Er zijn vaak grote voorzieningen die bedden in gedeelde kamers en voedsel bieden, meestal voor een beperkte tijd. Ze bieden echter niet allemaal een hoge levensstandaard of een gepaste ondersteuning voor de complexe problemen waarmee gedwongen migranten te maken kunnen krijgen, zoals het bieden van psychologische ondersteuning of diensten voor sociale integratie.
- Er zijn ook private **non-profitorganisaties** die appartementen of andere faciliteiten bezitten of huren en deze gratis of tegen een zeer lage prijs bieden aan personen met internationale bescherming, families in nood of overlevenden van gendergerelateerd geweld. Ze worden normaal gezien aangeboden voor een beperkte periode, op voorwaarde dat ze deelnemen aan een project met als doel autonomie te bereiken.
- Deze handleiding wijst '**Community Sponsorship**' aan als een mogelijk alternatief voor de huisvesting van gedwongen migranten. Hierbij wordt huisvesting aangeboden door lokale burgernetwerken, georganiseerd in onthaalgroepen, die doorgaans ondersteund en begeleid worden door vrijwilligersorganisaties en vaak in samenwerking met publieke instellingen. Meer informatie over Community Sponsorship is te vinden in deel 3 van deze toolkit.

FACTS

INSTITUTIONELE VOORZIENINGEN IN ITALIË, BELGIË, LITOUWEN

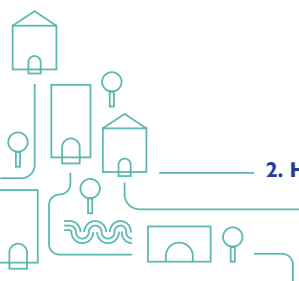
Er zijn verschillende opvangcentra voor vluchtelingen in de EU. Deze variëren van noodopvang aan de grenzen, waar vluchtelingen voor het eerst worden ontvangen, tot centra waar ze verblijven terwijl ze hun asielaanvraag afronden, en tijdelijke opvanglocaties voor zij die de procedure al hebben doorlopen. Deze laatste zijn doorgaans gericht op het ondersteunen van vluchtelingen bij het zelfstandig worden in de samenleving van het gastland. Daarnaast zijn er detentiecentra voor migranten die niet in aanmerking komen voor verblijf, waar zij worden vastgehouden in afwachting van hun repatriëring.

IN ITALIË worden opvangcentra voor vluchtelingen meestal beheerd met een redenering vanuit urgentie en soms toevertrouwd aan organisaties die niet over de nodige expertise beschikken of meer op winst gericht zijn⁷. De opvangcentra worden aangeduid met acroniemen: CPSA (eerste opvang), CAS of CARA (tweede opvang, normaal gesproken enorme faciliteiten), /SAI (kleinere faciliteiten gericht op integratie). Detentiecentra heten CPR (voorheen CIE).

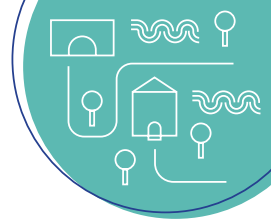
IN BELGIË worden opvangcentra en institutionele voorzieningen voor asielzoekers en personen die internationale bescherming genieten, beheerd door het *Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil)*. Deze faciliteiten omvatten een netwerk van opvangcentra, noodopvangcentra en tijdelijke accommodaties die ontworpen zijn om veilige en waardige levensomstandigheden te bieden. De opvangcentra bieden essentiële diensten zoals voedsel, gezondheidszorg, juridische bijstand en onderwijsmogelijkheden. Door de grote vraag en de aanhoudende opvangcrisis heeft België ook zijn toevlucht genomen tot tijdelijke structuren zoals tenten, containers en modulaire huizen, en gebouwen zoals hotels, jeugdherbergen en sporthallen opnieuw gebruikt om de toestroom van asielzoekers op te vangen⁸. Momenteel zijn er ook zes gesloten centra die gebruikt worden om personen vast te houden om migratiegerelateerde redenen, zoals het ontbreken van een verblijfsvergunning of tegengehouden worden aan de grens: Brugge, Vottem, 127 bis Steenokkerzeel, Merksplas, Holsbeek en Caricole in de buurt van Brussels National Airport⁹. Daarnaast zijn er vijf “terugkeercentra”, voorzieningen voor gezinnen met kinderen die op het punt staan te worden uitgezet. Deze centra bieden een humaner alternatief door gezinnen in staat te stellen samen te wonen in een minder restrictieve omgeving, met bepaalde vrijheden, zoals de mogelijkheid voor kinderen om naar school te gaan en voor gezinnen om zich binnen bepaalde limieten te verplaatsen¹⁰.

IN LITOUWEN biedt het Opvangcentrum voor Vluchtelingen tijdelijke huisvesting aan vluchtelingen voor maximaal 3 maanden, met mogelijke verlengingen tot 6 maanden. Na deze periode worden vluchtelingen geacht individuele huisvestingsmogelijkheden te vinden. **Particuliere verhuur** omvat zowel formele als informele opties en is het belangrijkste huisvestingsmodel in Litouwen. Hoewel de huurprijzen stijgen, vooral in de grotere steden, heeft de Litouwse overheid een subsidieregeling ingevoerd om de huur gedeeltelijk te compenseren.

2. HOW-TO'S:

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

2.2. HOE VRAAG JE EEN SOCIALE WONING AAN?

In de meeste Europese landen wordt het systeem van sociale woningen beheerd door lokale overheden (gemeentelijk of regionaal), die aanbestedingen, oproepen en aanbiedingen publiceren waarop burgers met specifieke vereisten zich kunnen inschrijven. In sommige EU-landen of -steden kunnen er voorwaarden zijn die nieuwkomers vrijwel uitsluiten van toegang tot openbare huisvesting, zoals een bewijs van eigendom in het land van herkomst, iets wat migranten vaak niet kunnen voorleggen. Vaak wordt ook een minimum aantal jaren verblijf in het opvangland of -stad vereist. Deze voorwaarden mogen echter niet te streng zijn (bijvoorbeeld niet meer dan vier jaar), aangezien dit als discriminatie kan worden beschouwd.

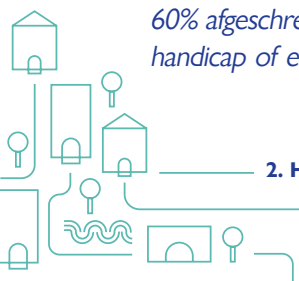
In sommige Europese landen is het voor nieuwkomers gemakkelijker om toegang te krijgen tot sociale huisvesting. In andere landen kunnen de wachtlijsten voor een sociale woning erg lang zijn. In de meeste EU-steden is het aanbod van sociale woningen erg beperkt in vergelijking met de vraag. Over het algemeen is het voor mensen die weinig financiële middelen of eigendommen hebben, een goed idee om zich aan te melden voor een sociale woning, aangezien er in de toekomst nieuwe sociale woningen beschikbaar kunnen komen en de tijd op de wachtlijst ook een criterium is voor de toewijzing.

Hoe een sociale woning aanvragen in de drie landen Houd er rekening mee dat de onderstaande informatie afhangt van beleids- en wetswijzigingen in de respectievelijke landen en dat je voor bijgewerkte informatie de websites moet raadplegen die vermeld staan in de landspecifieke secties.

IN ITALIË: elke gemeente heeft een woondepartement (*Dipartimento politiche abitative*) waar aanvragen voor sociale huisvesting worden ingediend. Het is belangrijk om de aanvraagvereisten zorgvuldig door te nemen, eventueel met de hulp van een huurdersvakbond of een pro-woningbouworganisatie, aangezien sommige gemeenten een aantal jaren verblijf in de stad vereisen. Elke aanvrager krijgt een score op basis van zijn specifieke noden, dus het is belangrijk om zorgvuldig na te gaan aan welke criteria wordt voldaan. Sociale woningen zijn beperkt en voorrang wordt meestal gegeven aan mensen die een handicap kunnen aantonen, kinderen hebben, moeite hebben met het vinden van werk of in ernstige woonnood verkeren. De belangrijkste documenten die je moet voorleggen zijn een bewijs van inkomen en bewijs van alle criteria die de score kunnen verhogen, zoals beperkingen, gezinssamenstelling, een uitzettingsbevel, slechte woonomstandigheden, steun van de sociale dienst en dergelijke. Houd er rekening mee dat wachtlijsten voor sociale woningen erg lang kunnen zijn¹¹

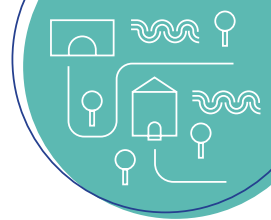
IN BELGIË verschilt het proces per gewest. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt de openbare huisvesting beheerd door de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM) en verschillende openbare vastgoedmaatschappijen (OVMAs). In Vlaanderen wordt de openbare huisvesting beheerd door sociale verhuurkantoren (SVK's), waarvoor je je moet inschrijven op een wachtlijst in je gemeente. In Wallonië wordt de openbare huisvesting beheerd door de Société Wallonne du Logement (SWL) en verschillende sociale verhuurkantoren. De belangrijkste documenten die meestal nodig zijn in de drie gewesten zijn identiteitsdocumenten, een bewijs van inkomen, een bewijs van woonplaats, een verklaring van eigendomsrecht waarin staat dat de aanvrager geen eigendom heeft, en een ingevuld aanvraagformulier. Elke verandering in de gezinssamenstelling of verhuizing moet ook worden gemeld aan de relevante instanties, meestal binnen twee maanden na de verandering. Elke regio heeft specifieke vereisten en processen, dus het is belangrijk om de relevante websites te raadplegen voor gedetailleerde informatie en updates¹²

In **LITOUWEN** zijn er ongeveer 12.000 sociale woningen voor mensen in precare situaties en gezinnen met een laag inkomen, maar de vraag is veel groter dan het aanbod, wat leidt tot lange wachttijden. Sociale woningen maken minder dan 1% uit van het totale woningaanbod in het land. Sommige personen en gezinnen kunnen huurcompensatie krijgen, maar alleen als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen: 1) ze bezitten geen woning in Litouwen, of hun woning is voor 60% afgeschreven, of de ruimte per persoon in hun woning is kleiner dan 10 m² (of 14 m² als er een persoon met een handicap of ernstige ziekte in het gezin is); 2) ze hebben aangegeven niet te wonen in het district Vilnius, of zijn daar

2. HOW-TO'S:

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

niet geregistreerd; 3) ze hebben een huurovereenkomst van minstens één jaar die is geregistreerd in het register voor onroerend goed van het staatsbedrijf 'Centrum van Registers'; 4) en ze hebben hun vermogen en inkomen van het vorige jaar opgegeven, waarbij dit niet de vastgestelde limieten overschrijdt.

2.3. HOE KRIJG JE TOEGANG TOT DE PRIVATE WOONMARKT?

De private markt heeft het grootste aandeel in de huisvesting¹³. Eigenaars kunnen hun leegstaande appartementen, of een deel ervan, te **huur** aanbieden, waarbij ze zelf de huurprijs en de toegangsvoorwaarden bepalen. Er zijn nationale wetten die bepalen wat voor soort huurcontracten zijn toegestaan en in welke omstandigheden. Prijzen en voorwaarden variëren aanzienlijk afhankelijk van de staat van het huis, maar de belangrijkste factor voor de prijs is de locatie van de woning. Het kan dus zinvol zijn om een woning te zoeken in een gebied dat niet te dicht bij het centrum van de stad ligt, maar wel bereikbaar is met het openbaar vervoer zoals trein en metro.

Het is belangrijk te weten dat bepaalde groepen meer moeite kunnen hebben met het vinden van huisvesting vanwege vooroordelen van verhuurders. Zo hebben alleenstaande mannen met een migratieachtergrond vaak meer moeite om een reguliere huurovereenkomst te krijgen, terwijl gezinnen met kinderen soms extra uitdagingen ervaren, zoals het risico op uitzetting door betalingsachterstanden¹⁴.

Een huis huren

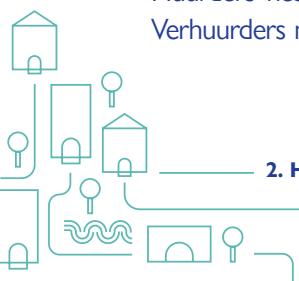
Verhuurders zijn vaak bereid te onderhandelen over de huurprijs. Een appartement kan bijvoorbeeld voor een hogere prijs worden aangeboden dan de eigenaar werkelijk verwacht te ontvangen. Het kan de moeite lonen om een lager bod te proberen doen. Verhuurders hechten over het algemeen meer waarde aan de geboden garanties dan aan de huurprijs. Sommigen eisen zelfs meer garanties dan een vast arbeidscontract. De woningnood heeft er ook toe geleid dat sommige verhuurders opdringerige verzoeken doen die de privacy kunnen schenden, zoals het voorleggen van betalingsbewijzen aan een vorige huisbaas.

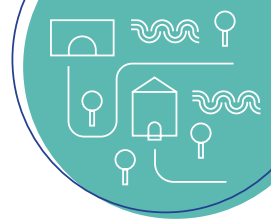
Voor het ondertekenen van een huurcontract kan een verhuurder normaal gesproken het volgende eisen:

- een geldig identiteitsbewijs;
- voor migranten: een verblijfsvergunning;
- het bewijs van voldoende inkomen om de maandelijkse betalingen te kunnen betalen (over het algemeen een vast arbeidscontract).

Normaal gesproken wordt de huurder bij het ondertekenen van een huurovereenkomst gevraagd een waarborg te betalen, die kan oplopen tot 1, 2 of 3 maanden huur. Sommige verhuurders kunnen meer maanden vragen, maar in veel EU-landen staat er een wettelijke limiet op het aantal maanden dat als waarborgsom mag worden gevraagd. Een huurdersvereniging kan helpen bij het bepalen van de juiste waarborgsom. Deze borg wordt bewaard door de verhuurder, die het terugbetaalt wanneer het contract afloopt. De borg kan niet worden gebruikt om de huur te dekken en kan alleen worden bewaard als er gedocumenteerde schade of kosten zijn als gevolg van het gedrag van de huurder. Als het appartement deel uitmaakt van een gedeeld gebouw, staat in het huurcontract meestal ook een bijdrage vermeld voor het gebouwbeheer. Dit bedrag is meestal klein in verhouding tot de huur en geeft de huurder vaak het recht om deel te nemen aan vergaderingen van het gebouw. Soms zijn kosten zoals verwarming of water inbegrepen in deze bijdrage, maar in andere gevallen moeten ze apart worden betaald. Het is daarom belangrijk om vooraf duidelijkheid te krijgen over alle bijkomende kosten. De huurprijs alleen geeft namelijk niet het volledige maandelijkse bedrag weer dat je moet betalen.

Huurders hebben het recht om hun wettelijke verblijfplaats te registreren op het adres van de gehuurde woning. Verhuurders mogen dit niet weigeren en zijn bovendien verplicht om hun eigen inschrijving op dat adres te annuleren,

net als die van eventuele vorige bewoners. De regels rond huurovereenkomsten kunnen verschillen afhankelijk van de regio en het soort contract dat wordt afgesloten¹⁵.

Officiële huurovereenkomsten

- Een huurovereenkomst wordt ondertekend door de eigenaar en de huurder en vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan het lokale belastingkantoor. De belangrijkste kenmerken van het appartement (grootte, aanwezigheid van meubilair...), de huurprijs en de duur van het contract moeten gedetailleerd worden beschreven. Contracten zijn normaal gesproken beperkt in de tijd (3 of 4 jaar) en kunnen daarna automatisch worden verlengd.
- Het is belangrijk te beseffen dat je alleen met geldige documenten toegang krijgt tot officiële en veilige huuroplossingen.
- Alle betalingen moeten transparant en goed gedocumenteerd zijn. Er zijn geen extra betalingen aan de verhuurder verschuldigd buiten de betalingen die in het huurcontract worden vermeld.
- Tijdelijke huurcontracten (van een jaar of minder) zijn alleen legaal voor mensen die kunnen aantonen dat ze echt behoefte hebben aan kortdurende accommodatie. Het gebruik van deze contracten buiten deze gevallen moet worden vermeden: voor een huurder is het altijd beter om een langlopend contract te hebben, omdat dit meer zekerheid biedt.
- In het contract moet duidelijk worden vermeld hoeveel maanden van tevoren de huurder moet laten weten dat hij de huurovereenkomst wil beëindigen: normaal gesproken is dat 3 of 6 maanden.
- De verhuurder mag alleen in specifieke gevallen een huurovereenkomst vóór het einde van de looptijd opzeggen, zoals wanneer een naast familielid de woning dringend nodig heeft of wanneer de huurder de huur niet betaalt. In alle andere gevallen is de verhuurder verplicht het contract tot het einde ervan na te leven.
- Na het ondertekenen van het huurcontract is het belangrijk om zelf contracten af te sluiten voor nutsvoorzieningen zoals water, elektriciteit en verwarming. Sommige verhuurders willen hun naam op deze rekeningen laten staan, maar het is beter om dat niet te accepteren.
- Voor huurders is het belangrijk om de basisregels van samenleven met andere bewoners in het gebouw te respecteren en zorgvuldig om te gaan met het appartement en het meubilair. In het algemeen geldt dat slijtage door normaal gebruik voor rekening van de huurder is, terwijl schade door structurele gebreken aan het gebouw of de woning onder de verantwoordelijkheid van de eigenaar valt.
- Pas op voor schimmel en vocht! Veel eigenaren onderhouden hun huis niet regelmatig voordat ze het verhuren, waardoor het aangetast kan zijn door schimmel. Schimmel is erg gevaarlijk voor de gezondheid, vooral voor kinderen.
- Als een huisbaas de privacy van de huurders schendt, bijvoorbeeld door zonder toestemming de woning binnen te gaan met de eigen sleutels, kan dit worden beschouwd als illegale intimidatie en moet het worden gemeld bij het lokale politiebureau.

Huurdersvakbonden en woningbouwverenigingen kunnen worden gecontacteerd om problemen met verhuurders op te lossen.

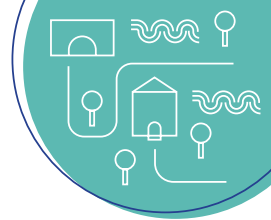
In het bijzonder bevatten **huurovereenkomsten in België** een aantal belangrijke kenmerken om duidelijkheid en naleving van de wet te garanderen. Deze kenmerken omvatten over het algemeen:

- Identificatie van partijen: De namen en contactgegevens van zowel de verhuurder als de huurder.
- Beschrijving van de woning: Gedetailleerde informatie over de huurwoning, inclusief het adres en eventuele specifieke kenmerken of voorwaarden.
- Duur van de huurovereenkomst: De begin- en einddatum van de huurovereenkomst, samen met optie tot verlenging van het contract.
- Huur en betalingsvoorwaarden: De hoogte van de huur, de betalingsfrequentie en aanvaardbare betalingsmethoden. Dit gedeelte bevat ook details over eventuele bijkomende kosten, zoals nutsvoorzieningen of onderhoudskosten.
- Waarborgsom: Het bedrag van de waarborgsom, het doel ervan en de voorwaarden voor teruggave aan het einde van de huurovereenkomst.
- Verantwoordelijkheden en verplichtingen: De plichten van zowel de verhuurder als de huurder, inclusief onderhoud, gebruik van het eigendom en eventuele beperkingen.

2. HOW-TO'S:

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

- Beëindigingsvoorwaarden: De voorwaarden waaronder de huurovereenkomst door beide partijen kan worden beëindigd, inclusief opzegtermijnen en eventuele boetes voor vroegtijdige beëindiging.
- Inventaris van inrichting en toebehoren: Een gedetailleerde lijst van alle aanwezige meubels en voorzieningen in de woning, meestal gecombineerd met een eerste inspectierapport. Dit beschrijft de staat van het pand bij de start van de huurovereenkomst en helpt discussies over schade of ontbrekende items aan het einde van de huurperiode te voorkomen.

De rol van makelaars

Eigenaars kunnen rechtstreeks benaderd worden, of via tussenpersonen zoals agentschappen, makelaars of adviseurs. Deze rekenen meestal een vergoeding gelijk aan één maand huur. Informatie over beschikbare woningen is makkelijk te vinden op websites, die eenvoudig via zoekmachines te bereiken zijn. Een geïnteresseerde huurder kan een voorschot betalen om de huurafspraken voorlopig vast te leggen, maar het is belangrijk dat de voorwaarden van deze voorovereenkomst duidelijk schriftelijk worden vastgelegd.

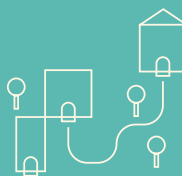
TIPS

PAS OP VOOR OPLICHTING!

Door de wooncrisis proberen sommige makelaars met slechte bedoelingen misbruik te maken van de situatie. Wees daarom altijd alert op mogelijke oplichting. Vaak is fraude te herkennen aan vage informatie, druk om snel te beslissen of het vragen van geld zonder een officieel contract.

NOOIT VERTROUWEN:

- Mensen die zich voordoen als verhuurders of bemiddelaars, maar alleen bereikbaar zijn via e-mail of telefoon, en geen ontmoeting voorstellen met potentiële huurders.
- Mensen die zich voordoen als verhuurders, en een betaling of borg vragen zonder een goede en ondertekende overeenkomst of wettelijke garanties.
- Regelmatige verhuur betaald via online platforms voor korte termijn verhuur zoals Airbnb.
- Advertenties waarbij het aanbod te mooi lijkt om waar te zijn, zoals grote of luxueuze huizen voor een opvallend lage prijs.
- Advertenties met foto's die ook worden gebruikt om andere appartementen te promoten.
- Vermeende makelaars die een betaling vragen als inschrijving in een database met woningadvertenties.

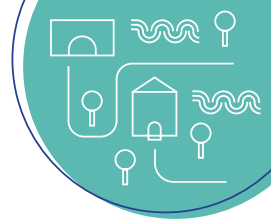

Een huis kopen is niet eenvoudig, maar toch kiezen veel nieuwkomers ervoor omdat het lastig is om een huurwoning te vinden. Meestal heb je daarvoor een hypotheek nodig: dat is een lening van een bank of andere financiële instelling om het huis te kunnen betalen. Je betaalt die lening in maandelijkse termijnen terug, vaak over een periode van 15 jaar of langer. Banken geven zo'n lening meestal alleen aan mensen die kunnen bewijzen dat ze een vast en betrouwbaar inkomen hebben. Het is daarom belangrijk om goed te weten hoe het aanvragen van een hypotheek werkt en om duidelijk te hebben wat het huis echt gaat kosten.

2. HOW-TO'S:

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

MEER INSTRUMENTEN VOOR BETAALBARE HUISVESTING EN HUISVESTING VOOR MIGRANTEN

- **EU: Betaalbare huisvesting in steden in heel Europa:**
<https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1RcxrQ2QqfgUAU9Pw3EkuIOYDyJw&hl=en&ll=54.19519188013172%2C19.702588849999973&z=6>
- **ITALIË: “Cerco Casa, Guida all’autonomia abitativa” (Vluchtelingen Welkom):**
<https://refugees-welcome.it/wp-content/uploads/2022/07/guida-abitare-milano.pdf>
- **ITALIË: “Di casa a Roma” (Nonna Roma):**
<https://nonnaroma.it/campagna-politica/campagna-e-di-casa-nonna-roma/>
- **ITALIË: “Contro muro: Il diritto all’abitare dei rifugiati” (Centro Astalli):**
- **BELGIË: “Recht op huisvesting voor migranten: Belgisch en internationaal recht” (Housing Rights Watch):**
<https://www.housingrightswatch.org/content/migrants%E2%80%99-right-housing-belgian-and-international-law>
- **BELGIË: “Zoek een huurwoning” (Fedasil):**
<https://www.fedasilinfo.be/en/find-home-rent>
- **BELGIË: “Zoektocht naar een woning” (Fedasil):**
<https://www.fedasil.be/nl/nieuws/zoektocht-naar-een-woning>
- **LITOUWEN: “IOM Litouwen helpt bij het vinden van tijdelijke huisvesting” (IOM):**
<https://lithuania.iom.int/news/iom-lithuania-helps-find-temporary-accommodation>

2.4. RICHTLIJNEN VOOR VEILIGE EN DEGELIJKE HUISVESTING

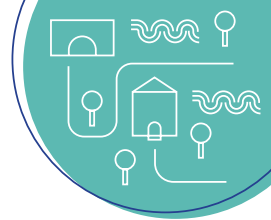
Veel plekken waar gedwongen migranten wonen, voldoen niet aan de normen voor een goed leven. Dit zijn vaak geïmproviseerde kampementen, sloppenwijken of tentenkampen, die meestal te vinden zijn in de buitenwijken van grote steden, landbouw, of langs internationale grenzen. In steden wonen veel migranten in verlaten gebouwen, zoals oude fabrieken of kantoorpanden. Soms worden deze bezettingen beheerd door groepen activisten, vluchtelingen of een mix van beide. In andere gevallen zijn het sloppenwijken zonder controle op zaken als gezondheid of interne veiligheid. In sommige gevallen worden deze geïmproviseerde kampementen beheerd door criminele organisaties of uitbuitende mensen die onterecht hoge betalingen eisen voor slechte of onveilige huisvesting.

Deze alternatieve woonvormen bieden tijdelijk onderdak aan mensen die anders geen woonst zouden hebben, maar vaak voldoen ze niet aan de basisnoden, vooral voor kinderen en gezinnen. In gebieden waar vroeger industrie was, zoals verlaten fabrieken, kunnen de lucht en het milieu vervuild zijn, en er kunnen gevaarlijke zones zijn. Bovendien bestaat het risico om uit huis gezet te worden. In sommige gevallen zetten lokale organisaties zich in om nieuwkomers te helpen door betere huisvesting te vinden of door te pleiten voor het opknappen van gebouwen zodat ze als veilige, permanente woningen kunnen dienen.

2. HOW-TO'S:

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

FACTS

HOE HOORT EEN DEGELIJKE WONING ERUIT TE ZIEN?¹⁶

De woning moet persoonlijke en familiale privacy garanderen: niemand mag het huis bezoeken zonder toestemming van de huurders, zelfs de eigenaar niet; huurders moeten de sleutels hebben en weten wie er nog meer een kopie van heeft.

Het moet onafhankelijk wonen mogelijk maken en alleen gedeeld worden met de mensen met wie de huurders het willen delen.

Het moet aangesloten zijn op nutsvoorzieningen zoals water, elektriciteit, gas en internet

De badkamer en de keuken moeten gezond en veilig zijn, met de nodige ventilatie (ramen of ventilatoren).

Er moet een goed werkend verwarmingssysteem zijn: het huis mag in de winter niet te koud zijn.

Het moet systemen hebben om overmatige hitte en blootstelling aan de zon tijdens de hete seizoenen te voorkomen, vooral gezien de toenemende opwarming van de aarde.

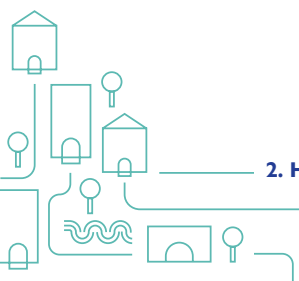
Het mag geen schimmel, vocht, beerputten, miasma, stilstaand water of andere infectiebronnen hebben.

Het mag niet ondergronds zijn of geen direct licht van buitenaf hebben.

Het moet genoeg ruimte hebben voor alle bewoners om aparte bedden te hebben en privacy te genieten.

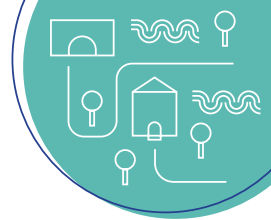
Het moet verbonden zijn met het openbaar vervoer, waardoor het mogelijk is om werkplekken, ziekenhuizen, scholen, winkels en het sociale leven te bereiken. Het moet gebaseerd zijn op een duidelijke, schriftelijke juridische overeenkomst met de eigenaar, die de mogelijkheid van toegang tot legaal verblijf omvat.

Een thuis is een plek waar de bewoners tot rust kunnen komen en kunnen genieten van de mogelijkheid om alleen te zijn, maar ook om mensen te ontmoeten.

2. HOW-TO'S:

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

2.5. HOE VERLAAT JE INSTITUTIONELE VOORZIENINGEN?

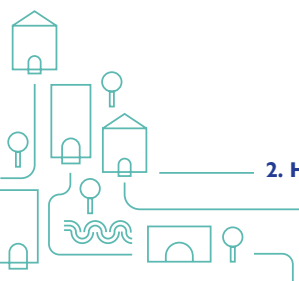
Opvangcentra voor vluchtelingen en asielzoekers zijn meestal maar tijdelijk beschikbaar. Na een bepaalde periode moeten bewoners de opvang verlaten en op zoek gaan naar een eigen plek om te wonen. Dat is vaak een lastig moment. Veel migranten hebben het traject naar zelfstandigheid in de samenleving nog niet helemaal afgerond. Tegelijkertijd is het vinden van een woning, en zeker een betaalbare, al moeilijk genoeg, zelfs voor mensen uit de EU. Wat er daarna gebeurt, kan sterk verschillen. Enkele mogelijke uitkomsten zijn:

- Het ideale resultaat is dat de nieuwkomers erin slagen een huurwoning te vinden, zelfstandig of via een vereniging, en de tijdelijke voorzieningen kunnen verlaten. Hoewel dit misschien niet het meest voorkomende scenario is, is het wel het doel dat bereikt moet worden! Nieuwkomers die geen huis kunnen vinden, kunnen op zoek gaan naar een manier om langer dan de aanvankelijk overeengekomen tijd in de voorzieningen te blijven of verhuizen naar gebieden waar de mogelijkheid bestaat om in een institutionele opvang te worden ondergebracht.
- Sommige migranten verlaten de voorzieningen zonder een echt huis te hebben gevonden. Ze kunnen worden opgevangen door vrienden of ondermaatse huisvesting vinden in gedeelde kamers, overvolle appartementen die informeel worden verhuurd, of zelfs kampementen of sloppenwijken. Ze kunnen terugvallen op diasporanetwerken die helpen bij de toegang tot huisvesting.
- Sommige mensen vinden hulp bij een vereniging of vrijwilligersorganisatie. Die kunnen hen koppelen aan een co-housingproject of een Community Sponsorship-programma. Zo krijgen ze een tijdelijke woonplek in een warmere, meer betrokken omgeving dan een opvangcentrum.
- Sommige migranten besluiten het land te verlaten en verhuizen naar een ander EU-land. Daar hopen ze betere huisvesting, werkmogelijkheden of steun van familie, vrienden of hulpnetwerken te vinden.

In veel gevallen hangt het resultaat af van de informatie, netwerken en opleidingen die nieuwkomers krijgen nadat ze aankomen. Hoe goed migranten zich kunnen voorbereiden op zelfstandigheid, hangt vaak af van de opvang waar ze verblijven. In sommige gevallen krijgen ze ondersteuning zoals taalcursussen, hulp bij het vinden van werk, psychologische zorg en sociale begeleiding. In andere gevallen krijgen ze deze hulp niet, en moeten ze de opvang verlaten met weinig middelen om zelfstandig een woning te vinden.

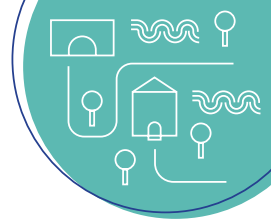
Soms kunnen medewerkers van het opvangcentrum migranten helpen bij het vinden van een woning. Andere mensen krijgen steun van vrijwilligersorganisaties en non-profitgroepen. Een andere manier om migranten te helpen bij zelfstandigheid na hun verblijf in een opvangcentrum is Community Sponsorship, waarover meer te lezen is in hoofdstuk 3.

De steun van diasporanetwerken kan variëren. Hoewel sommige een zeer belangrijke rol kunnen spelen bij het ondersteunen van hun medeburgers of andere migranten bij het verkrijgen van hun documenten, het vinden van een job of het vinden van een huis, zijn er ook gevallen bekend van frauduleuze personen die profiteren van de kwetsbare situatie van nieuwkomers om geld van hen los te krijgen zonder echte hulp te bieden. Het is belangrijk om te erkennen dat deze problemen ook kunnen voorkomen bij organisaties die worden geleid door de lokale bevolking. Maar omdat nieuwkomers vaak een beperkte kennis hebben van de taal en de lokale context, kunnen ze kwetsbaarder zijn voor uitbuiting. Als gevolg hiervan komt oplichting helaas vaak voor, zelfs binnen diaspora-organisaties.

2. HOW-TO'S:

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

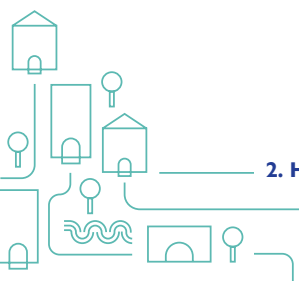

VOORBEELD

EEN INSPIREREND CO-HOUSING INITIATIEF VOOR VLUCHTELINGEN IN BELGIË

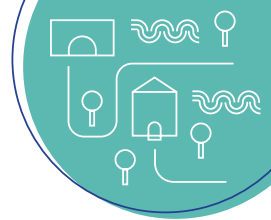
CURANT (Cohousing and Case Management for Unaccompanied Young Adult Refugees in Antwerp) was een project dat liep van 2016 tot 2019 en dat werd medegefinancierd door het Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF) van de Europese Unie. Het project had als doel niet-begeleide jonge vluchtelingen (17-22 jaar) te ondersteunen door hen stabiele woning en intensieve begeleiding te bieden om hun integratie in de Belgische samenleving te vergemakkelijken. Ze werden gematcht met jonge Vlamingen tussen 20 en 30 jaar, die zich vrijwillig aanboden als huisgenoten of “buddy’s” voor minstens een jaar. Het doel was om deze jonge vluchtelingen te helpen integreren in de maatschappij door hen een ondersteunende leefomgeving te bieden. Dit project werd gecoördineerd door de dienst Maatschappelijk Welzijn van de Stad Antwerpen, een openbare instelling die verantwoordelijk is voor casemanagement en sociale woningen. Het stadsbestuur speelde een centrale rol in de uitvoering van het project, met inbegrip van de aankoop, huur, renovatie en bouw van cohousing-eenheden voor de deelnemers. Het CURANT-project bood niet alleen een oplossing voor betaalbare huisvesting (met een huurprijs van 250 euro per persoon per maand), maar ook een persoonlijke integratieaanpak waarbij elke jongere individuele ondersteuning kreeg. Tegen het einde van het project had CURANT meer dan tachtig jonge vluchtelingen gehuisvest en de voordelen aangetoond van gemengde huisvestingsmodellen voor het bevorderen van integratie en zelfredzaamheid. De resultaten bieden waardevolle inzichten voor programma’s voor Community Sponsorship, in het bijzonder bij het ontwikkelen van innovatieve huisvestingsmodellen die sociale interactie combineren met gestructureerde ondersteuning. De aanpak van CURANT onderstreept het belang van lokale betrokkenheid en netwerken van gelijken bij het creëren van duurzame huisvestingsoplossingen voor vluchtelingen op, waardoor het een krachtige referentie wordt voor toekomstige gemeenschapsgestuurde initiatieven¹⁷.

Een ander co-housing project in België is Samenhuizen: Deze organisatie promoot co-housing en samenwonen in heel België. Ze hebben verschillende projecten waarbij ook vluchtelingen betrokken zijn, met als doel inclusieve gemeenschappen te creëren waar mensen met verschillende achtergronden samen kunnen wonen en elkaar kunnen steunen¹⁸.

2. HOW-TO'S:

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

2.6. HOE MELD JE RACISME, DISCRIMINATIE OF INTIMIDATIE?

Het kan lastig zijn om bij de zoektocht naar een woning, discriminatie te melden bij de juiste instanties. Soms kan een huisbaas zeggen dat een woning niet meer beschikbaar is, omdat hij een buitenlands accent hoort of omdat hij iemand met een andere etnische achtergrond ziet. In andere gevallen worden zelfs direct racistische opmerkingen gemaakt, zoals “we verhuren niet aan buitenlanders”. Als er duidelijk bewijs is van dit soort discriminerend gedrag, kan het worden gemeld bij de nationale antidiscriminatie-instanties. Ook gemeentelijke of regionale antidiscriminatie-organisaties kunnen helpen bij het melden van dit soort incidenten.

In Italië ontvangt het nationaal bureau tegen racisme (UNAR: <https://unar.it/>) berichten via dit online formulier: <https://servizi.unar.it/Unar/cosa-facciamo/contact-center/segnalazione/intro>. UNAR kan ook gebeld worden op 800 90.10.10 en 06 6779 2267 (ma-vr 8-17), gecontacteerd worden via e-mail op segreteriaunar@governo.it of persoonlijk bezocht worden in een van de regionale kantoren. Hier zijn de FAQ over het herkennen van rassendiscriminatie: <https://unar.it/portale/web/guest/faq>

België beschikt over een sterk systeem om racisme tegen te gaan, met verschillende wetten en organisaties die zich inzetten voor gelijkheid en bescherming tegen discriminatie. Unia, een onafhankelijke openbare organisatie, bestrijdt discriminatie en bevordert gelijke kansen (meer informatie is te vinden op: www.unia.be). Unia behandelt klachten over racisme en biedt steun aan slachtoffers. Formele klachten kunnen ingediend worden via: www.signalement.unia.be. Ook als je getuige bent van discriminatie, kun je contact opnemen met Unia. Dit kan via het gratis nummer 0800 12 800 (binnen België) of +32 (0)2 212 30 00 (vanuit het buitenland). De dienst is bereikbaar van maandag tot vrijdag, van 9u30 tot 13u00.

In Litouwen is de Ombudsman voor Gelijke Kansen een onafhankelijke staatsinstelling die verantwoordelijk is voor het waarborgen van gelijke rechten en het principe van non-discriminatie. Het bureau onderzoekt klachten over discriminatie en intimidatie op verschillende gebieden, zoals onderwijs, werkgelegenheid, levering van goederen en diensten, en advertenties. Je kunt contact opnemen met de ombudsman via telefoon +37052050640 of via e-mail lygybe@lygybe.lt.

FACTS

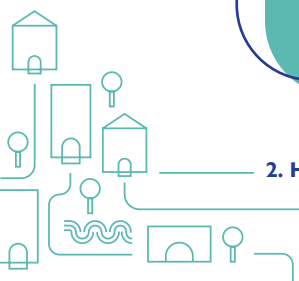
VERHUURDERS PROFITEREN VAN KWETSBARE HUURDERS

“Als je een kelder met schimmel verhuurt aan een Italiaan, zal hij klagen; de migrant niet. Omdat hij geen alternatief heeft. Dit is altijd onderdeel van het spel: het lijkt alsof garantie [voor de huurder] geen onderdeel is van de overeenkomst om een persoon in te brengen. Als je een personen on die in feite in nood verkerenert, nemen wat ze kunnen krijgen, en hebben vaak niet vrij laat om te nemen wat hij maar kan krijgen, dan hebben ze niet eens de moed om zich te verzetten, omdat ze geen alternatief hebben. Dus, ik herhaal het, er is een van mijn klanten die een huis huurt van 28 vierkante meter in [de Romeinse wijk] Centocelle, een kelder zonder verwarming, en er waren allemaal koppels met een kind. Als ik langsliep, herkenden ze me en boden ze me altijd iets te eten aan, ‘kom binnen’, maar ik kon niet eens blijven vanwege de geur van schimmel”

(Huisbaas geïnterviewd in het kader van het RISE-project)

2. HOW-TO'S:

COMMUNITY SPONSORSHIP: WAT KAN IK DOEN SPONSORSHIP ONTVANG?

3

HOE KRIJG JE TOEGANG TOT COMMUNITY SPONSORSHIP?

3.1. WAT IS COMMUNITY SPONSORSHIP?

De term 'Community Sponsorship' heeft niet één gemeenschappelijke definitie. Over het algemeen draait het om projecten met een gedeelde verantwoordelijkheid tussen overheden en particuliere of gemeenschapsactoren voor de inclusie van gedwongen migranten¹⁹. Community Sponsorship speelt een belangrijke rol bij het helpen van migranten om tijdelijke huisvesting te vinden, vaak in particuliere woningen die worden aangeboden door lokale gezinnen, non-profitorganisaties, of religieuze en culturele verenigingen. Het doel is om de lokale capaciteit te vergroten om migranten te verwelkomen, en tegelijkertijd vooroordelen en stereotypen te doorbreken. Deze projecten worden meestal uitgevoerd in samenwerking met lokale overheden, en in sommige gevallen bieden gemeenten zelfs woningen aan voor vluchtelingen, vooral in kleinere dorpen. De invulling van deze projecten kan variëren afhankelijk van de regio en het land. Ze zijn vaak gebaseerd op initiatieven van lokale organisaties die migranten koppelen aan 'Sponsors'. Dit zijn vrijwilligers die bereid zijn deel uit te maken van een netwerk en een Community Sponsorship-programma. Sommige organisaties bieden ook mentorschap en ondersteuning aan onthaalgroepen om een goede kwaliteit van opvang te garanderen en hulp te bieden in geval van problemen. De Europese Unie beschouwt Community Sponsorship als een belangrijk middel om de uitdagingen rond gedwongen migratie aan te pakken.

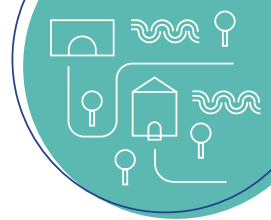
Dit onderdeel van de toolkit helpt te begrijpen hoe Community Sponsorship werkt en hoe het kan helpen om inclusie in de samenleving te bevorderen door autonomie te stimuleren. Via Community Sponsorship werken lokale gemeenschappen samen aan de inclusie van nieuwkomers. Zo versterken ze ook de eigen onderlinge relaties en overwinnen ze isolement en individualisme.

VOORBEELDEN

VLUCHTELINGEN VERBINDEN MET LOKALE HOSTS IN BELGIË

Het CALM-programma (**Comme À La Maison**), een initiatief van de Belgische organisatie SINGA, is een vrijwilligersproject **dat vluchtelingen in contact brengt met lokale Hosts die bereid zijn hun huizen te delen**. Deze regeling biedt vluchtelingen stabiele huisvesting en een kans om zich onder te dompelen in de lokale cultuur, terwijl de Hosts verrijkende interculturele ervaringen opdoen. Hosts zijn individuen of families in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die een kamer vrij hebben en die zich kunnen engageren voor een samenwoonperiode van 6 tot 9 maanden voor tijdelijke regelingen of minstens een jaar voor langere termijn samenwonen. Het programma maakt ook de domiciliëring (officiële registratie) van de nieuwe huisgenoot mogelijk. Vluchteling-deelnemers zijn vluchtelingen van 18 jaar en ouder, aan wie asiel

of subsidiaire bescherming is toegekend. Ze moeten een gemiddeld niveau Frans of Engels hebben en een sterke motivatie om deel te nemen aan een co-housing. Sinds de start in 2019 heeft het CALM-programma meer dan 160 co-housings gerealiseerd, wat heeft bijgedragen aan wederzijds begrip en culturele uitwisseling tussen de lokale bevolking en nieuwkomers. Dit initiatief voorziet niet alleen in de directe woonnoden van vluchtelingen, maar helpt hen ook om sociale netwerken op te bouwen, hun taalvaardigheden te verbeteren en vlotter wegwijs te worden in de samenleving.

3.2. DE ROL VAN GEMEENSCHAP EN EFFICIËNTE STRATEGIEËN VOOR COMMUNITY SPONSORSHIP

Community Sponsorship-programma's geven gemeenschappen de kans om direct mee te helpen met de opvang en ondersteuning nieuwkomers. Naast het bieden van hulp aan mensen in nood, kan deze ervaring ook de banden tussen mensen in de lokale gemeenschap versterken. Het helpt vriendschappen en relaties op te bouwen die niet gebaseerd zijn op economische of persoonlijke belangen. Religieuze groepen, culturele verenigingen, vriendengroepen of collega's kunnen besluiten een "onthaalgroep" te vormen als ze denken dat ze in staat zijn om een persoon of gezin te ondersteunen bij hun integratie in het nieuwe land. Meestal is er een vrijwilligersorganisatie die het proces begeleidt en zorgt dat alles goed verloopt.

Soms zijn deze onthaalgroepen gebaseerd op gemeenschappelijke interesses tussen Sponsors en nieuwkomers of ontstaan ze door samen activiteiten te organiseren. Het creëren van een gemeenschappelijke basis voor communicatie tussen de lokale bevolking en nieuwkomers is een manier om het proces van het bereiken van zelfstandigheid sneller, interessanter en bevredigender te maken.

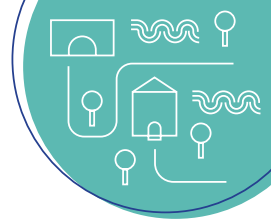

VOORBEELD

COMMUNITY SPONSORSHIP OP BASIS VAN SPORT

In de Italiaanse stad L'Aquila heeft een groep fietsers een bijzonder project opgezet. Ze haalden een groep vrouwelijke Afghaanse fietsers, die eerst naar Iran waren gevlucht, naar Italië. Dankzij hun gedeelde passie voor fietsen ontstond er meteen een sterke band tussen de vluchtelingen en de onthaalgroep. Dit maakte het contact veel eenvoudiger en vergrootte de kans dat de relatie ook na aankomst in Europa goed zou blijven werken. Kun je je nog een hobby inbeelden dat een mooie basis zou kunnen zijn voor Community Sponsorship? Wat dacht je bijvoorbeeld van muzikanten?

3.3. HOE WERKT COMMUNITY SPONSORSHIP?

Sommige mensen die deelnemen aan Community Sponsorship worden door UNHCR geselecteerd omdat ze in een kwetsbare situatie verkeren. Anderen worden gekozen door de onthaalgroepen zelf, bijvoorbeeld via persoonlijke contacten in het gastland of via connecties met het land van herkomst. Vaak wordt hiervoor een digitaal platform gebruikt om Sponsors en migranten met elkaar in contact te brengen. In andere gevallen worden kandidaten voorgesteld door migranten die al in het land wonen. Ook diasporagemeenschappen kunnen zelf een onthaalgroep vormen.

Non-profitorganisaties spelen een belangrijke rol: zij helpen bij het kiezen van de juiste kandidaten, zorgen voor een goede match met een onthaalgroep en bieden training, begeleiding en steun aan de Sponsors. Soms geven ze ook financiële hulp. De Sponsors nemen verschillende taken op zich. Ze helpen bij de zoektocht naar een woning, bieden emotionele steun, begeleiden bij sociale integratie, maken nieuwkomers wegwijs in lokale diensten, regelen taallessen en helpen culturele verschillen overbruggen.

LINKS

Twee nieuwe platforms, ontwikkeld in het kader van het RISE-project, helpen om vluchtelingen en Sponsors met elkaar in contact te brengen.

België: www.rise-integration.be

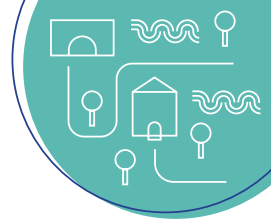
Litouwen: www.riseproject.lt

3.4. OMGAAN MET VERWACHTINGEN VAN SPONSORS: TIPS VOOR COMMUNICATIE EN SAMENWERKING

Wanneer een onthaalgroep zich engageert om een persoon of familie te ondersteunen, tonen ze solidariteit. Ze verwachten niet dat ze er zelf iets materieels aan overhouden. Wat ze wél vaak ervaren, is een dieper begrip van de wereld en het gevoel dat ze bijdragen aan een grotere, wereldwijde uitdaging. Ze voelen dat ze iets kunnen veranderen in hun eigen buurt en zelf het verschil kunnen maken dat ze graag in de wereld willen zien. Deze motivatie is bewonderenswaardig, maar soms ontbreekt een goed inzicht in wat gedwongen migratie echt betekent.

- Nieuwkomers kunnen de volgende tips gebruiken om een positieve, maar eerlijke band op te bouwen met onthaalgroepen.
- Als persoon die ondersteuning ontvangt, is het belangrijk om de verwachtingen van Sponsors te begrijpen en open te communiceren om tot goede afspraken te komen.
- Personen die ondersteuning krijgen moeten proberen respectvol om te gaan met de gevoelens en gewoonten van hun Sponsor, zonder zichzelf te verliezen of hun eigen identiteit te bedriegen.
- Communicatie met onthaalgroepen moet duidelijk, open en oprecht zijn. Het is belangrijk om duidelijk te communiceren welke woorden, gedragingen en houdingen ongemakkelijk of zelfs beledigend kunnen zijn, ondanks de goede bedoelingen van Sponsors.
- Soms kan psychologische ondersteuning of mentorschap door vrijwilligersorganisaties helpen om vast te stellen wat de relatie verstoort.

- Het is ook belangrijk om duidelijke afspraken te maken over het samenwonen, zoals het gebruik van gemeenschappelijke ruimtes, het delen van maaltijden, dagelijkse routines en communicatie. Deze afspraken moeten samen worden besproken en vastgelegd, als een soort “leefregels”, die indien nodig aangepast kunnen worden.
- Toezicht vanuit de vrijwilligersorganisatie kan ook helpen bij het beheren van deze overeenkomsten, door samen met de mentoren te evalueren hoe het samenwonen verloopt, mogelijke problemen te identificeren en de nodige veranderingen aan te brengen.

3.5. FEEDBACKMECHANISMEN EN INDICATOREN VAN EEN SUCCESVOLLE MATCH

Hoe kunnen we weten dat er een succesvolle match plaatsvindt met de juiste onthaalgroep? Matching is geen gemakkelijk proces. Vaak doen non-profit vrijwilligersorganisaties het zonder de gastgezinnen of onthaalgroepen persoonlijk te kennen. Iedereen kan zich inschrijven op een lijst van beschikbare Sponsors, meestal via een formulier op de website. De organisaties houden echter goed in de gaten wie zich aanmeldt en geven Sponsors de nodige training voordat ze in contact komen met vluchtelingen. De onthaalgroepen worden beoordeeld op hun vermogen om migranten goed te ondersteunen bij hun integratie. De huizen die ze aanbieden, worden gecontroleerd om te zien of ze geschikt zijn om mensen op te vangen. Ook de solidariteitsnetwerken worden geëvalueerd, om te zorgen dat ze sterk genoeg zijn om eventuele problemen te overwinnen. Deze evaluaties maken deel uit van de voorbereiding en training voor de onthaalgroepen. Alleen de mensen die deze training hebben afgerond, worden gematcht met nieuwkomers.

Hoewel dit geruststellend is, betekent het niet dat de match altijd succesvol is. Soms kunnen er onvoorziene onverenigbaarheden optreden, zoals religieuze, culturele of ideologische verschillen, of zelfs levensstijlen die moeilijk te combineren zijn. Het volstaat niet om alleen te kijken naar de kwaliteit van het huis of de locatie om te bepalen of een match succesvol zal zijn. Het is niet voldoende om de kwaliteit van het huis of de locaties die worden aangeboden, te evalueren om te denken dat een match succesvol kan zijn.

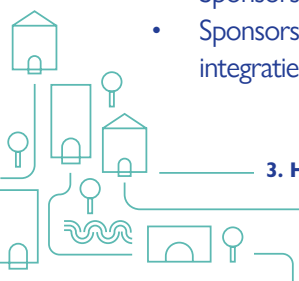
Andere indicatoren die kunnen helpen bij een succesvolle matching zijn de volgende:

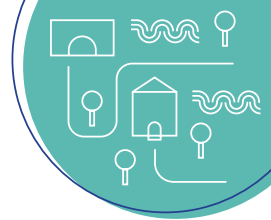
- 1. Compatibiliteit:** de ideale match houdt rekening met de verwachtingen van de onthaalgroep, motivaties, persoonlijkheden, beschikbaarheid van tijd, levensstijlen, mobiliteit van de betrokkenen. Het is belangrijk dat Sponsors en Hosts rekening houden met al deze criteria.
- 2. Project:** Personen die gesponsord worden, moeten duidelijk weten welke ondersteuning ze kunnen verwachten, zoals waar ze verblijven en hoe lang ze die steun ontvangen.
- 3. Vertrouwen:** de onthaalgroep moet vertrouwen kunnen opbouwen met de persoon of het gezin dat ze opvangen. Als de nieuwkomers de onthaalgroep niet vertrouwen, is dat een duidelijk teken dat de match niet succesvol is.

3.6. TIJDLIJN VAN COMMUNITY SPONSORSHIP

Volgens de meeste organisaties die Community Sponsorship beheren, kunnen programma's in verschillende fases worden georganiseerd:

- Planning en training (0-6 maanden). Een non-profitorganisatie begint met het verzamelen van informatie, middelen en training om de oprichting van onthaalgroepen te bevorderen.
- Activering van de onthaalgroepen (3-12 maanden). Onthaalgroepen worden gevormd en getraind in Community Sponsorship, door middel van peer-to-peer leergroepen, rollen en verantwoordelijkheden.
- Sponsorship (10-18 maanden). Onthaalgroepen verwelkomen nieuwkomers en helpen hen stap voor stap bij hun integratie in de samenleving.

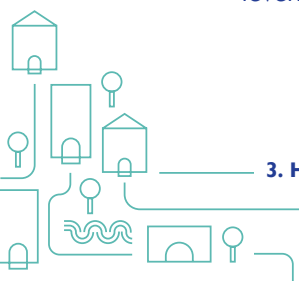

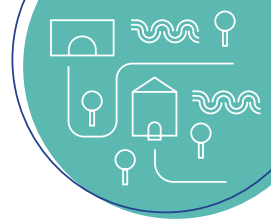
- De ondersteuning binnen Community Sponsorship (CS) bestaat uit twee delen. Enerzijds is er praktische hulp, zoals het regelen van huisvesting, wegwijs maken in de buurt, inschrijven voor taallessen, toegang bieden tot diensten en hulp bij administratieve zaken. Anderzijds is er ook emotionele en sociale steun: Sponsors kunnen migranten helpen om met moeilijke ervaringen om te gaan en hen ondersteunen bij het opbouwen van nieuwe contacten en relaties.
- Constante monitoring: Er is voortdurende begeleiding tijdens het hele Community Sponsorship-traject. Een ondersteunende organisatie volgt het proces op, geeft advies en helpt bij de integratie. Als er problemen ontstaan of het traject stopt, wordt er gezorgd voor een oplossing zodat de opvang en ondersteuning toch kunnen doorgaan.
- Overgang naar autonomie (na 18-24 maanden).

3.7. TOEGANG TOT RECHTEN EN DIENSTEN ONDERSTEUNEN: TAALTOPLEIDING, SOCIO-CULTURELE ONDERSTEUNING, ONDERWIJS, WERKGELEGENHEID, GEZONDHEIDSZORG

De belangrijkste vormen van ondersteuning voor onthaalgroepen kunnen worden aangeboden door de sponsors zelf, of door mensen die zij op hun beurt bij het project betrekken, zoals vrienden, vrijwilligers of professionals.

- 1. Administratieve ondersteuning**
- 2. Emotionele steun/psychologische steun**
- 3. Taalcursussen.** De lokale taal leren is de sleutel tot inclusie. De taal wordt zowel in formele lessen als in de dagelijkse interactie met de onthaalgroep of Host geoefend.
- 4. Sociaal-culturele bemiddeling:** In onthaalgroepen zitten vaak mensen die goed zijn in het overbruggen van culturele verschillen. Zij helpen bij de communicatie en het wederzijds begrip. Ook gevoelige onderwerpen zoals racisme, seksisme of homofobie kunnen open besproken worden, om zo respectvolle en democratische omgangsvormen te bevorderen.
- 5. Onderwijs:** Onthaalgroepen helpen uiteindelijk bij het inschrijven van kinderen op school en volwassenen in opleidingen. Ze worden aangemoedigd om samen met de nieuwkomers na te denken over hun leerbehoeften, zodat er beter wordt aangesloten bij hun motivatie en wensen.
- 6. Werk.** Community Sponsorship-programma's helpen vaak bij het vinden van werk. Ze bieden begeleiding bij het kiezen van een beroep, zoeken samen naar vacatures, geven toegang tot opleidingen en helpen bij het behalen van diploma's of certificaten. Mentoren kunnen nieuwkomers ondersteunen bij het schrijven van een cv, het begrijpen van sollicitatieprocedures en het opbouwen van een netwerk. In sommige gevallen, zoals bij gemeenschappen op het platteland in Zuid-Italië, kunnen onthaalgroepen zelfs zelf jobs aanbieden.
- 7. Hulp bij gezondheidszorg.** Nieuwkomers krijgen hulp bij het inschrijven voor de lokale gezondheidszorg. Ze kunnen ook ondersteuning krijgen bij het maken van doktersafspraken, het invullen van documenten voor eventuele vrijstellingen om medische redenen, en andere praktische zaken rond hun gezondheid.
- 8. Andere vormen van ondersteuning.** Dit kan elke andere hulp zijn die nodig is in het dagelijks leven, zoals toegang tot juridische diensten of ondersteuning bij administratieve procedures.

3.8. BOUWEN AAN AUTONOMIE EN EMANCIPATIE

Het doel van Community Sponsorship is om gedwongen migranten te ondersteunen bij het opbouwen van een onafhankelijk en bevredigend leven in hun nieuwe land. Dit betekent dat ze uiteindelijk niet afhankelijk moeten blijven van hun Sponsors. Community Sponsorship is bedoeld als een tijdelijke fase op weg naar volledige integratie. Autonomie is niet alleen een succes voor de nieuwkomer, maar ook een doel voor de onthaalgroep en de samenleving als geheel.

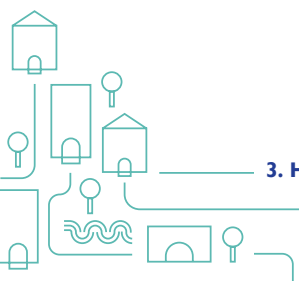
Zelfstandigheid wordt vaak bereikt door het vinden van een job met een vast contract, waarmee iemand in staat is een huis te huren of te kopen. In sommige gevallen kan zelfstandigheid ook bereikt worden via langdurige overheidssteun, bijvoorbeeld in de vorm van subsidies voor mensen met een handicap of die niet kunnen werken. Een andere manier om autonomie te verkrijgen, is door deel te nemen aan een bredere groep mensen die iemands talenten of vaardigheden erkennen. Dit kan leiden tot nieuwe kansen en een positie die aansluit bij de levensdoelen of projecten van de persoon.

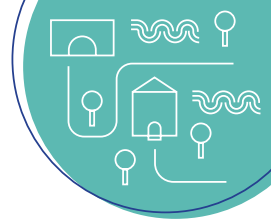
De meest voorkomende resultaten na het officiële einde van het CS-programma zijn:

- 1. De co-housing wordt verder gezet.** De relaties die zijn opgebouwd, zijn zo sterk dat zowel de Hosts als de nieuwkomer besluiten samen te blijven wonen, ondanks dat dit niet het oorspronkelijke plan van het project was. In dit geval stopt de non-profitorganisatie die het project beheert meestal haar formele ondersteuning, met respect voor de zelfstandigheid van de betrokkenen.
- 2. Autonomie.** Gedurende de periode dat de persoon werd ondersteund werd door de onthaalgroep, vond die een job en kon die nu een huis betalen. Dit huis hoeft niet per se een zelfstandig huis te zijn; zelfs het huren van een kamer in een gedeeld appartement kan worden gezien als zelfstandig wonen. Dit is het meest wenselijke resultaat, wat het succes van het Community Sponsorship weerspiegelt, aangezien het daadwerkelijk heeft bijgedragen aan de integratie in het nieuwe land.
- 3. Andere resultaten.** In enkele gevallen blijkt zelfstandigheid echter moeilijker te bereiken dan verwacht. Degenen die geen werk of een huis vinden wanneer het traject afloopt, moeten misschien onderdak vinden in een institutionele structuur. Sommigen worden opgevangen door vrienden of familieleden; anderen kunnen zelfs besluiten om het land te verlaten.

Hier ga ik naar school, woon ik in een comfortabel huis en heb ik de vrijheid om te gaan en staan waar ik wil. Ik hoef niet langer bang te zijn om naar buiten te gaan.

R., oorspronkelijk uit Syrië, vanuit Libanon hervestigd in België

3.9. GEZINSHERENIGING EN HUMANITAIRE CORRIDORS

In Italië en enkele andere Europese landen organiseren ngo's zogenaamde "humanitaire corridors" om mensen die internationale bescherming verzoeken, naar het ontvangende land te brengen. Vaak wordt hierbij gebruik gemaakt van vormen van Community Sponsorship. De organisaties die de humanitaire corridors beheren, verklaren aan de overheid dat zij zelf alle kosten voor de opvang en integratie van vluchtelingen zullen dragen. Via deze corridors is het mogelijk om gezinsleden uit het land van herkomst te herenigen, als aanvulling op de reguliere procedures voor gezinshereniging. Door het mechanisme waarbij begunstigden aan non-profitorganisaties worden toegewezen die Community Sponsorship beheren, kunnen diasporagemeenschappen ook deelnemen aan het ondersteunen van hun familieleden, als zij kunnen aantonen dat hun gezinsleden in aanmerking komen voor internationale bescherming.

Wie kan Community Sponsorship-steun ontvangen? Meestal worden mensen voorgedragen ("genoemd") voor Community Sponsorship omdat ze familie hebben in het opvangland of omdat ze deel uitmaken van een bepaalde sociale groep. Soms worden mensen ook geselecteerd door organisaties die contact hebben met asielzoekers die vastzitten in landen waar ze wachten op een visum. Op dit moment is het vooral de taak van UNHCR, samen met andere betrokken organisaties, om te bepalen wie in aanmerking komt voor Community Sponsorship. Normaal gesproken worden mensen voorgedragen op basis van een familierelatie of omdat ze tot een bepaalde sociale groep behoren. Anderen worden geïdentificeerd door organisaties die contacten onderhouden in landen waar asielzoekers gestrand zijn in afwachting van een visum. Momenteel is het de verantwoordelijkheid van UNHCR om samen met de relevante organisaties te bepalen welke groepen in aanmerking komen voor Community Sponsorship.

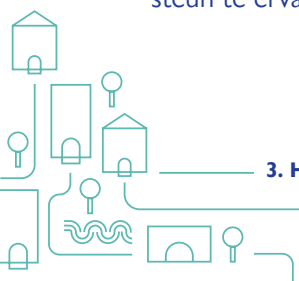
Hoe komen vluchtelingen in de EU? Community Sponsorship start op het moment dat de ambassade een humanitair visum afgeeft. Vanaf dan betalen de betrokken organisaties voor de reis en zorgen ze voor de administratieve afhandeling. Eenmaal aangekomen in de EU wordt de asielaanvraag van de gesponsorde persoon behandeld door de bevoegde instanties. In sommige gevallen wordt er niet gekozen voor een humanitair visum, maar voor een ander type, zoals een werk- of studentervisum.

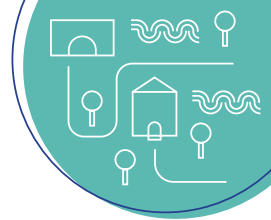
Wie kan Sponsor worden? Een onthaalgroep bestaat bij voorkeur uit minstens vijf vrijwilligers. Dat geldt ook voor non-profitorganisaties, verenigingen, stichtingen, coöperaties en religieuze instellingen.

De rol van gemeenschappen. Onthaalgroepen kunnen ontstaan uit vriendennetwerken, collega's, burens, geloofsgemeenschappen of mensen met gedeelde interesses of waarden. Om de kans op een succesvolle opvang te vergroten, is het belangrijk om te zoeken naar overeenkomsten en gedeelde interesses tussen de onthaalgroep en de vluchteling(en). Het mooie is dat vluchtelingen ook iets teruggeven: door samen aan een gemeenschappelijk project te werken, helpen ze om vriendschappen en samenwerking binnen de lokale gemeenschap te versterken.

3.10. WEDERKERIGHEID: OP EEN DAG KAN OOK JIJ SPONSOR WORDEN

Wederkerigheid staat centraal bij Community Sponsorship. Gedwongen migranten opvangen en ondersteunen levert is voor iedereen voordelig. Het ondersteunen van nieuwkomers is niet alleen waardevol voor de nieuwkomers, maar ook voor de opvanggemeenschappen zelf. Mensen die zelf via zo'n programma zijn opgevangen, zijn vaak heel geschikt om later ook anderen te helpen. Ze begrijpen uit eigen ervaring welke noden, twijfels en verwachtingen nieuwkomers hebben. Daardoor kunnen ze praktische en gerichte hulp bieden. Hun persoonlijke verhaal kan ook anderen inspireren om Sponsor te worden. Zo geven ze de hulp die ze zelf kregen op een zinvolle manier terug, en dragen ze actief bij aan de inclusie van nieuwe migranten. Sponsor worden is een tastbare manier om solidariteit te tonen en de kracht van wederzijdse steun te ervaren.

BRONVERMELDING

¹ IOM-project IncludEU, Briefing Housing, 2021

² Zie bijvoorbeeld: Hinz T, Walzenbach S, Laufer J, Weeber F. Media coverage, fake news, and the diffusion of xenophobic violence: A fine-grained county-level analysis of the geographic and temporal patterns of arson attacks during the German refugee crisis 2015-2017. juli 2018

³ Centre for European Policy Network, De wortels van de huisvestingscrisis in de EU heroverwogen: Het geval van Italië NL 10 augustus 2024

⁴ The Brussels Times, Thousands of asylum seekers face 'disastrous consequences' without shelter, 3 januari 2024

⁵ CMS Law-Now, Belgian government agreement 2025-2029: key measures impacting the real estate sectorvastgoedsector 06 februari 2025

⁶ Human Right Monitor Institute, Analytical study: the situation of migrants and asylum seekers in Lithuania , 13 november 2023.

⁷ Dossier statistico immigrazione 2024, Rome: Idos, pp.149-154; Avallone, G. ed. 2018. Il sistema di accoglienza in Italia, Napoli-Salerno: Orthotes; en Openpolis, ActionAid, 2024. Centri d'Italia: un fallimento annunciato, Rapport 2023.

⁸ EUAA, Use of temporary reception structures during the winter season, Situational Update No 16, 2022 European Immigration Network, "The number of available places in closed centres will be known in real time"13 February 2024

⁹ Europees Inmigratienetwerk, "Het aantal beschikbare plaatsen in gesloten centra zal in real time bekend zijn"13 februari 2024

¹⁰ PICUM, ""The State of Immigration detention in Belgium"" ,7 december2022.

¹¹ Dit zijn de officiële webpagina's om een sociale woning aan te vragen in de drie grote steden van Italië - Rome, Milaan en Napels: <https://www.comune.roma.it/web/it/scheda-servizi.page?contentId=INF218606>, <https://www.comune.milano.it/aree-tematiche/casa/case-popolari/case-popolari-come-diventare-inquilino>, <https://www.comune.napoli.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/29433>.

¹² Bijgewerkte informatie over sociale/openbare huisvesting per gewest vindt u hier: Sociale huisvesting | Belgium.be ;

¹³ Housing Europe, "The State of Housing in Europe 2023", 2023

¹⁴ Evict, "Finding & Data",2025", 2025

¹⁵ Commissaris Brussel Europa & Internationaal, "Ondertekening" 2025

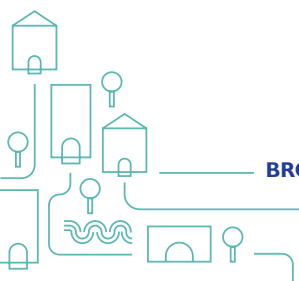
¹⁶ FEANTSA, Minimum Decent House Standards in Europe 2025.

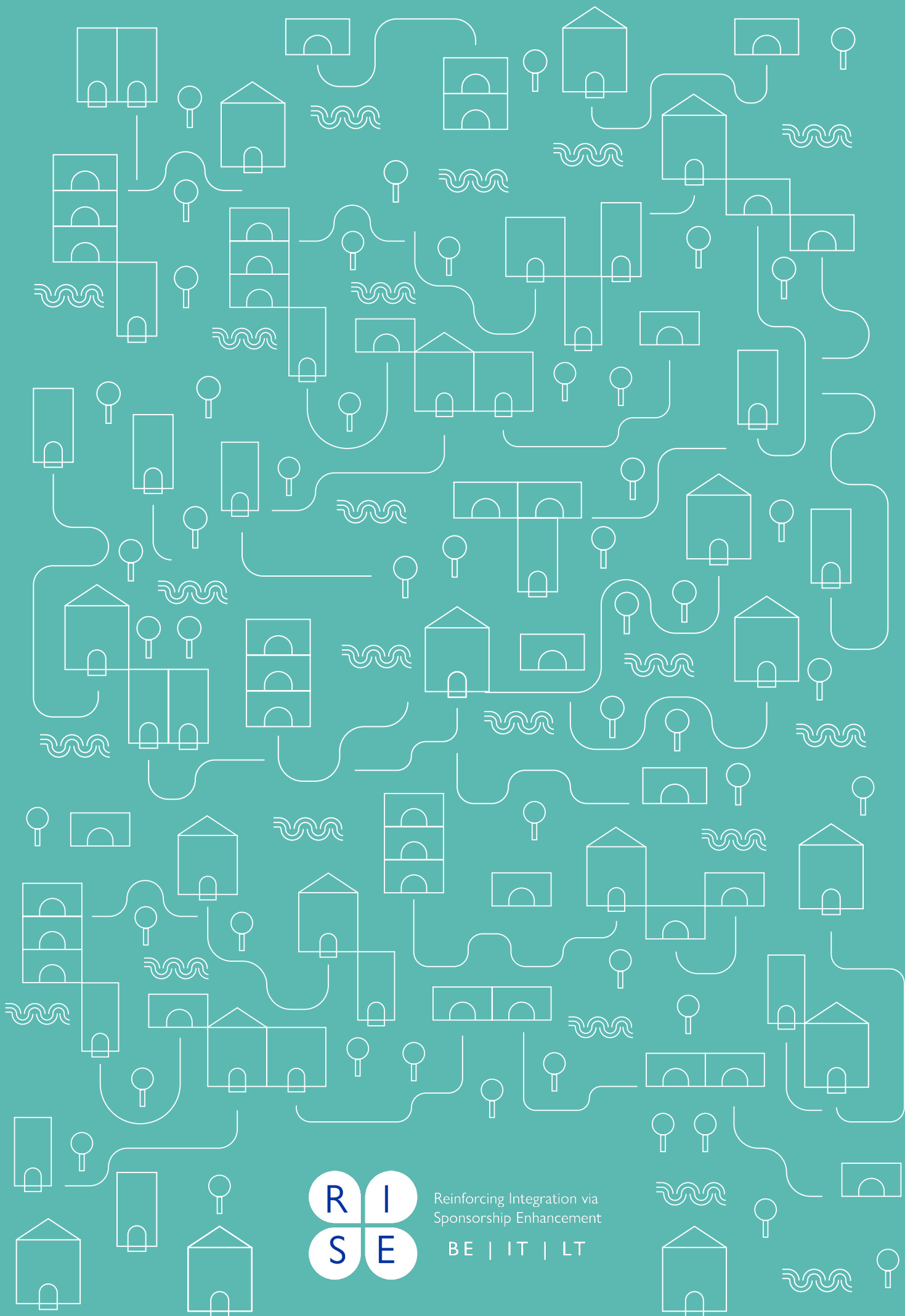
¹⁷ Europese Commissie, "CURANT: house sharing for unaccompanied young refugees with local youngsters in Antwerp", 15 December 2017", 15 december 2017.

¹⁸ Mahieu and Caudenberg, Young refugees and locals living under the same roof: intercultural communal living as a catalyst for refugee integration in European urban communities?13 March 202013 maart 2020

¹⁹ Europese Commissie, directoraat-generaal Migratie en binnenlandse zaken e.a., 2018

²⁰ Refugees Welcome, "Linee guida per l'accoglienza in famiglia", 2018

Reinforcing Integration via
Sponsorship Enhancement

BE | IT | LT